

پالایش در صنعت «پالایش»

یادداشت

عباس کاظمی

مدیر عامل شرکت ملی پالایش و پخش



شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، به‌عنوان یکی از ۴ شرکت اصلی وزارت نفت، یگانه مرجع تهیه و تولید و انتقال و توزیع انواع فرآورده‌های نفتی، جهت مصارف صنعتی، حمل و نقل و خانگی در سراسر خاک ایران اسلامی است و افزون بر این، اجرای پروژه‌ها و طرح‌های عمرانی و ابنیه نفتی را نیز مدیریت می‌کند. این شرکت هم‌اکنون در مدار تولید، انتقال و توزیع اقلام گوناگون فرآورده و محصولات پالایشی مورد نیاز کشور، روزانه بالغ بر یک میلیون و هشتصد هزار بشکه در گردش دارد. همچنین در مسیر انجام مأموریت خویش، از ۱۴ شرکت اصلی، شامل ۹ شرکت پالایشی، شرکت خطوط لوله و مخازن نفت ایران، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران و شرکت توسعه صنایع پالایشی تشکیل یافته است. اجرای طرح‌های در دست اجرای حوزه پالایش و پخش، معطوف به اهداف راهبردی اقتصاد مقاومتی، سند چشم‌انداز توسعه ۱۴۰۴، اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی و کاهش تصدیگری دولت است.

نگاهی به صنعت پالایش ایران در دولت تدبیر و امید نشان از این دارد که مدیران نفتی با شناخت دقیق از جایگاه صنعت پالایش در دنیا آینده روشنی را برسانند ظرفیت پالایشی کشور به روزانه ۳ میلیون بشکه در نظر گرفته‌اند که در این میان ایران را به قدرت پالایشی در آسیا و خاورمیانه تبدیل خواهد کرد. در این بین شاید بزرگترین دستاورد صنایع پالایشی کشور را بتوان خودکفایی ایران از تأمین بنزین داخل عنوان کرد که پس از ۱۱۰ سال ایران را وارد باشگاه صادرکنندگان بنزین خواهد کرد. میزان تولید بنزین هم‌اکنون در پالایشگاه‌های فعال کشور، جمعاً ۶۳ میلیون لیتر برآورد می‌شود. از این مجموع، توان تولید ۲۸ میلیون لیتر برابر شاخص‌های استاندارد دی‌رو ۴ تثبیت شده که میان کلانشهرهای کشور، توزیع می‌شود.

مهم‌ترین طرح‌های تعریف شده در بخش صنایع پالایشی، توسعه و نوسازی پالایشگاه‌های موجود و ساخت پالایشگاه‌های جدید است که با هدف غایی افزایش و تثبیت ظرفیت تولید بنزین به اجرا درمی‌آید. متأسفانه طی سالیان اخیر، به علت گسترش روزافزون محدودیت‌های ناشی از تحریم‌های سنگین نفتی، بسیاری از طرح‌های صنعت نفت کشور، مغفول مانده و در روند توسعه این صنعت موانع جدی و بازدارنده‌ای به وجود آورده است. بخشی از این طرح‌ها بواسطه عدم تأمین اعتبار و جذب سرمایه لازم و دست‌های دیگر به دلیل ناکامی در تهیه قطعات و تجهیزات فنی و بعضاً فقر تکنولوژی و فناوری روز، در مرحله اجرا متوقف شده‌اند.

خوشبختانه بواسطه شکستن سد تحریم‌های نفتی و آغاز اجرای برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)، تنگناهای عملیاتی و موانع اجرایی از میان برداشته شده است و فرصتی که در بستر برجام فراهم آمده، موجب شده تا بسیاری از طرح‌های صنعت نفت، بویژه در حوزه شرکت ملی پالایش و پخش امکان اجرا و تکمیل یابند.

بی‌تردید نخستین گام برای اجرای آبر طرح‌های تعریف شده، تأمین و جذب سرمایه است که فارغ از هرگونه محدودیتی، در مقام فعالیت‌های ستادی و عملیاتی، در حوزه صنایع پالایشی، اولویت تام دارد. از این رو یکی از موضوعاتی که در این حوزه همواره پیگیری می‌شود، جلب مشارکت و جذب سرمایه داخلی و خارجی است.

آنچه گفته شد تنها بخشی از اقدامات انجام شده بود و اکنون ده‌ها طرح برای نخستین بار در مرحله اجرا قرار گرفته است. تکمیل تمامی طرح‌های در دست اجرا، جایگاه صنعت پالایشی کشور را در آسیا و خاورمیانه برجسته و قابل تأمل خواهد کرد و نخستین‌ها را برای ایران به ارمغان خواهد آورد و آینده روشنی را برای این صنعت رقم خواهد زد.

بهبود ۵ میلیارد دلاری امنیت غذایی ایرانیان

مدیر کل فائو: ایران الگوی بسیار خوبی برای دستیابی به امنیت غذایی در شرایط سخت است

«ریحانه یاسینی» (مادر سال ۹۲ با توجه به شرایط کلی کشور همچنین مشکلاتی که در زمینه تأمین مواد غذایی داشتیم، مخصوصاً در زمینه گندم و وضعیت بحرانی داشتیم. نظر به وابستگی بسیار زیادی که به این محصول داشتیم و با توجه به اینکه در مقاطع مختلف میزان مختلفی از گندم وارد می‌کردیم، گاهی ۵ میلیون تن، گاهی ۶ میلیون تن و گاهی هم ۷ میلیون تن گندم وارد می‌کردیم، در آن زمان وضعیت خوبی نداشتیم. ذخیره گندم ما برای ۱۸ الی ۲۱ روز بود.» محمود حجتی، وزیر جهاد کشاورزی، تابستان سال ۹۵ چنین از وضعیت ذخایر غذایی ایران صحبت کرده بود. کمبود ذخایر مواد غذایی و تهدید امنیت غذایی، در نگاه اول دور از ذهن به حساب می‌آید اما در همین شرایط، حدود ۴ درصد از مردم ایران هنوز در گرسنگی به سر می‌برند. با حساب جمعیت ۸۰ میلیون نفری، می‌توان گفت حدود سه میلیون و ۲۰۰ هزار نفر از مردم ایران، با گرسنگی و تهدید غذایی مواجه هستند. با این حال، بررسی آمارها و اظهارات مختلف نشان می‌دهد امنیت غذایی ایران طی سال‌های اخیر بهبود قابل توجهی داشته است.

امنیت غذایی ایران چگونه بهبود یافته است؟

یافت؛ به طوری که میزان خرید گندم داخلی با رشد ۶۷ درصدی از ۴۰۸ میلیون تن در سال ۹۲ به بیش از ۸ میلیون تن در سال ۹۴ افزایش یافت همچنین این افزایش خرید در سال ۹۵ نیز ادامه یافت و به ۱۱۰۵ میلیون تن در سال رسید. علی‌اکبر مهرفرد، قائم مقام وزیر جهاد کشاورزی می‌گوید: «در ۶ ماهه نخست امسال نسبت به مدت مشابه پار سال، نزدیک به ۲۲۰ میلیون دلار فضای تجاری در بخش کشاورزی بهبود یافته است. پار سال حدود ۱۱۵ میلیون تن انواع محصولات کشاورزی شامل محصولات باغی، زراعی، دام، شیلات و آبزیان به ارزش ۷۶ میلیارد دلار تولید شد.»

آمارها از رشد بخش کشاورزی چه حکایتی دارند؟

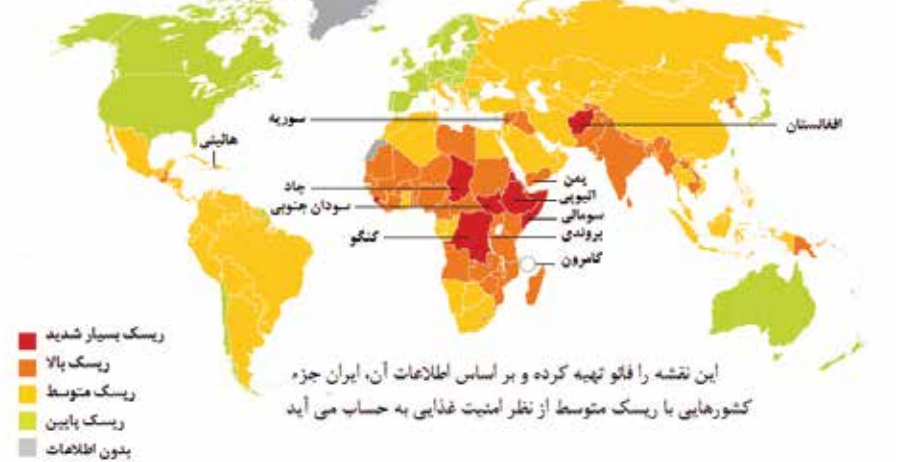
بررسی آمارهای رشد اقتصادی نشان می‌دهد، بخش کشاورزی در میان بخش‌های مختلف اقتصاد بیشترین رشد را تجربه کرده و همین موضوع موجب مثبت ماندن نرخ رشد اقتصاد شده است. طبق گزارش مرکز آمار ایران، بخش کشاورزی در سال ۹۴ رشد ۵۰۴ درصدی را تجربه کرده و بخش خدمات نیز ۰۲ درصد رشد داشته است اما بخش صنعت و معدن با رشد منفی ۲۰۲ درصدی مواجه شده که نشان می‌دهد میزان تولید ناخالص داخلی در این بخش ۲۰۲ درصد کاهش یافته است. در سال ۹۵ نیز بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، بخش کشاورزی در نیمه نخست امسال ۵۰۹ درصد رشد داشته است. همچنین رشد ارزش افزوده بخش کشاورزی نیز ۳۰۵ درصد بوده است.

کشاورزی در سال‌های اخیر در افزایش نرخ رشد اقتصادی، تأثیر قابل توجهی داشته است، چرا که رشد صنعتی پایین و حتی منفی و رشد بخش خدمات نیز اندک بوده است. علی‌طیب‌نیا، وزیر اقتصاد و دارایی می‌گوید: «در دوران پس‌برجام، گشایش‌های صورت گرفته در حوزه فروش نفت جهت رسیدن به این میزان رشد مؤثر بوده اما نباید از سهم بخش کشاورزی نیز غافل شد.» حسن روحانی نیز امسال در جشن خودکفایی گندم و شکرگزاری برداشت محصول گفت: «در سال گذشته با وجود کاهش قیمت نفت، اگر رشد در بخش کشاورزی به وجود نمی‌آمد، امکان داشت که رشد کشور منفی شود، اما با رشد ۵۰۴ درصدی کشاورزی توانستیم به رشد مناسب در کشور برسیم. امسال میزان رشد اقتصادی کشور را بالای ۵ درصد، پیش‌بینی می‌کنیم و امیدواریم در بخش کشاورزی نیز به این میزان رشد برسیم.» او ادامه داد: «گام‌های خوبی که در بخش کشاورزی شروع شده بسیار ارزشمند است و استمرار رشد به معنای آن است که مسیر درستی را انتخاب کردیم و دولت مسیر درست انتخاب شده برای بخش کشاورزی را با جدیت ادامه خواهد داد.»

بانک جهانی، امنیت غذایی (Food Security) را «دسترسی همه مردم در تمام اوقات به غذای کافی برای داشتن یک زندگی سالم» تعریف کرده است، این تعریف به سه عنصر «موجود بودن غذا»، «دسترسی به غذا» و «پایداری در دریافت غذا» استوار است. بر اساس گزارش سازمان جهانی خواربار و کشاورزی، فائو، برای تأمین غذای جمعیت ۹ میلیارد نفری جهان در سال ۲۰۵۰، باید دو برابر میزان کنونی تولید کرد و برای رسیدن به این هدف باید موانعی مانند محدودیت زمین‌های کشاورزی، کمبود آب، قیمت بالای انرژی، افت سرمایه‌گذاری در زمینه تحقیقات کشاورزی و افزایش ضایعات غذایی را در نظر داشت. سازمان فائو با توجه به چشم‌انداز امنیت غذایی قرن ۲۱ جهان، مربوط به کمبود مواد غذایی، تولید مواد غذایی را در قرن حاضر با مشکلاتی پیش‌بینی کرده است.

با این حال، فائو، ایران را الگوی امنیت غذایی در منطقه توصیف کرده است. خوزه گراسینو ناداسیلوا، مدیر کل فائو در دیدار با محمود حجتی، وزیر جهاد کشاورزی گفت: «ایران الگوی بسیار خوبی است برای اینکه ببینیم چگونه می‌توان در شرایط بسیار سخت به امنیت غذایی دست یافت. فائو و ایران همکاری نزدیکی با یکدیگر دارند و ما در نظر داریم با ایجاد مرکزی در ایران بویژه در دو بخش شیلات و آبیاری کشاورزی که کارشناسان ایرانی تجارب زیادی در آن دارند، به مردم منطقه آموزش دهیم.» در سال ۹۱ تراز تجاری غذایی کشور منفی ۹ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار بوده است. این رقم، از وضعیتی نزدیک به فاجعه روایت می‌کند. در سال ۹۲ این تراز غذایی کشور اندکی بهبود یافت و به منفی ۸ میلیارد دلار رسید. وضعیت تراز غذایی کشور تنها مربوط به تولید و خودکفایی نیست بلکه ذخایر محصولات کشاورزی نیز در انبارها و وضعیت بحرانی رابه وجود آورده بود. اما در سال ۹۳ این تراز تجاری بیش از ۲۰۵ میلیارد دلار بهبود پیدا کرد و به عدد منفی ۵۰۶ میلیارد دلار رسید. در سال ۹۴ این بهبود باز هم ادامه پیدا کرد و به منفی ۳۰۴ میلیارد دلار رسید. تولید ناخالص بخش کشاورزی نیز در سال‌های ۹۳ و ۹۴ در عدد ۳۰۲ درصد بود. این بهبود نزدیک به ۵ میلیارد دلار در طول سه سال گذشته کم‌نظیر بود. رقم تراز تجاری غذایی کشور در نیمه نخست امسال باز هم روند بهبود خود را حفظ کرده است و به منفی ۱۰۵ میلیارد دلار رسیده است. طبق اعلام وزارت جهاد کشاورزی، در مجموع تولیدات بخش کشاورزی با ۱۵۴ درصد رشد طی دو سال ۹۳ و ۹۴ از ۹۷ میلیون تن در سال ۹۲ به ۱۱۲ میلیون تن در سال ۹۴ رسید و در این مسیر، تولید و کالای اساسی غذایی مردم بهبود

نقشه امنیت غذایی در جهان



اقتصادی

www.iran-newspaper.com